

Dječja kazališta u Hrvatskoj

Culej, Josipa

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:694743>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-13**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

JOSIPA CULEJ

DJEČJA KAZALIŠTA U HRVATSKOJ

Završni rad

Pula, prosinac, 2019.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

JOSIPA CULEJ

DJEČJA KAZALIŠTA U HRVATSKOJ

Završni rad

JMBAG: 0303067082, redoviti student

Studijski smjer: Predškolski odgoj

Predmet: Lutkarstvo i scenska kultura

Znanstveno područje: 7.00. Umjetničko područje

Znanstveno polje: 7.01. Kazališna umjetnost

Znanstvena grana: 7.01.05. Lutkarstvo

Mentor: pred. Breza Žižović

Pula, prosinac, 2019.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani _____, kandidat za prvostupnika _____ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA **o korištenju autorskog djela**

Ja, _____ dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom

_____ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

SADRŽAJ

1. UVOD	6
2. DIJETE I KAZALIŠTE	7
3. VAŽNOST KAZALIŠTA ZA DJECU	8
4. DJEČJA KAZALIŠTA U HRVATSKOJ	10
4.1. GRADSKO KAZALIŠTE TREŠNJA	10
4.1.1. ORAŠAR	12
4.2. DJEČJE KAZALIŠTE MALA SCENA	13
4.2.1. DEBELA	15
4.3. DJEČJE KAZALIŠTE BRANKA MIHALJEVIĆA	16
4.3.1. ZEKO, ZRIKO I JANJE	18
4.4. GRADSKO KAZALIŠTE LUTAKA SPLIT	20
4.4.1. PIPO I PRIJATELJI	21
4.5. GRADSKO KAZALIŠTE LUTAKA RIJEKA	22
4.5.1. WANDA LAVANDA	24
5. FESTIVALI DJEČJIH KAZALIŠTA	26
5.1. MALI MARULIĆ	26
5.2. SUSRET LUTKARA I LUTKARSKIH KAZALIŠTA HRVATSKE (SLUK)	27
5.3. MEĐUNARODNI DJEČJI FESTIVAL ŠIBENIK	28
6. ANKETA DJEČJIM KAZALIŠTIMA	29
7. ZAKLJUČAK	34
8. LITERATURA	35
SAŽETAK	37
SUMMARY	38

1. UVOD

Tema ovog završnog rada je Dječja kazališta u Hrvatskoj. Kazališta nude razne mogućnosti za razvoj djece kao što su projekti, radionice, ali i festivali. U radu će biti predstavljeni festivali nekih kazališta, a to su festival "Mali Marulić" koji je nastao u Splitu, zatim "Susret lutkara i lutkarskih kazališta Hrvatske" iz Osijeka i "Međunarodni dječji festival Šibenik".

Prvi dio ovog završnog rada govori o tome koliko je dječje kazalište važno za djetetov razvoj. Ono kroz kazalište dolazi do emocije, empatije, raznih spoznaja te estetskog doživljaja. Dijete u kazalištu uči kako biti kreativan, upoznaje neke drugačije kulture koje nisu prisutne u njegovom svakodnevnom životu. Također, uči komunicirati, maštati, ali i biti strpljiv tijekom izvođenja predstave.

Hrvatska nudi puno kazališta za djecu u svim dijelovima zemlje te ćemo se u drugom dijelu ovog rada bolje upoznati s Gradskim kazalištem Trešnja i Dječjem kazalištem Mala scena koji se nalaze u Zagrebu, zatim Dječjem kazalištem Branka Mihaljevića u Osijeku, Gradskim kazalištem lutaka Split i Gradskim kazalištem lutaka Rijeka. Proučit ćemo povijest i sadašnjost, saznati o nekim budućim projektima i spomenuti zadaće i ciljeve kojim se vode spomenuta kazališta. Također, spomenut ćemo njihovu najpoznatiju i najgledaniju predstavu te se upoznati s njom.

Za rad je pripremljen upitnik za moguće istraživanje o dobi djece koja najčešće posjećuju dječja kazališta. Na upitnik su odgovorila tek tri kazališta pa se ne može govoriti o istraživanju već samo o smjernicama za daljnja istraživanja.

2. DIJETE I KAZALIŠTE

Kazalište je jedan od načina koji nam omogućava da oplemenimo djetetov život. Djeca kroz predstave čine odmak od realnog svijeta, ulaze u svijet mašte gdje su stvari žive, glavni junaci lete, a životinje pričaju. Natalija Pećerina, profesorica predškolskog odgoja, napominje kako zabava, kada su u pitanju djeca, nije poanta i cilj kazališta. Zabava je samo jedan od sredstava kojima će djeca doći do emocije, empatije, estetskog doživljaja, uvida i spoznaja, a to je sve ono što ih obogaćuje humanošću, zdravim razumom i dobrotom.¹

Jako je bitno djetetu ponuditi predstavu koja je neodoljivo zabavna, a ima i umjetničku, estetsku i odgojnu vrijednost te koja će mu jasno ukazati na pozitivne stavove i uzore. Djeca različite dobi iz iste predstave dobivaju različite doživljaje. Starija djeca predstavu doživljavaju na intelektualnoj razini, a mlađa djeca na emocionalnoj razini. Djeca u dobi od dvije do tri godine imaju visoke pedagoške zahtjeve, a ograničene scenske mogućnosti. Jako je važno kod njih potaknuti osjećaj ugone i zabave, moraju im se ponuditi sadržaji koji ih podsjećaju na nešto ugodno i drago. Predstave su jednostavne i kratke jer je koncentracija u toj dobi kratkotrajna. Također, predstave se moraju izvoditi suptilno i pažljivo, motreći odaziv i prilagođavajući se reakcijama publike. Među temeljnim potrebama ove dobne skupine spada i doživljaj sigurnosti te je poželjno da se predstave izvode u poznatom prostoru gdje se dijete osjeća sigurno.

Najčarobnije razdoblje djetinjstva je dob od tri do sedam godina. U toj dobi, predstava djeci otvara vrata bajkovitih doživljaja. Lako se uživljavaju u likove iz fabule te izvedbu doživljavaju kao da su oni sami upravo ti predstavljeni likovi. Kada se radi o osmišljavanju fabule, bitno je imati na umu da djeca ove dobi imaju potreba za ljubavlju, sigurnošću, osamostaljivanjem i da još nemaju značajniji osjećaj za potrebe drugih. Oni tada kopiraju modele ponašanja, preuzimaju i oponašaju klišeje onoga što vide i zato im predstava mora nuditi pozitivne uzore.²

¹ Abeceda roditeljstva, *Dijete i kazalište* [Internet] Dostupno na: <http://abecedaroditeljstva.com/dijete-i-kazaliste/> [Pristupljeno: 26. prosinca 2018.]

² J. Alajbeg, A. Plahutar, *Predstava za djecu – odgoj kroz zabavu*, Dijete, vrtić, obitelj [Internet] Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/234661> [Pristupljeno: 26. prosinca 2018.]

3. VAŽNOST KAZALIŠTA ZA DJECU

Danas sve veći broj ljudi shvaća koliko je kazalište važno za djecu te što sve djeca uče boraveći u kazalištu. U daljnjem tekstu je navedeno i objašnjeno samo nekoliko stvari koje djeca uče i stječu kroz kazalište, a koja su bitna za njihov daljnji razvoj. To su:

- a) **KREATIVNOST** – umjetnost izvođenja uči djecu kako da kreativno razmišljaju kroz maštu. Sposobnost kreativnog razmišljanja izuzetno je bitna u svijetu poslovnih lidera gdje je sposobnost pronalaska rješenja za neki problem nužna i cijenjena vrijednost. Robert A. Iger, predsjednik i izvršni direktor tvrtke Walt Disney, rekao je kako su srce i duša tvrtke upravo kreativnost i inovativnost. Kreativne vještine su jedne od najvažnijih vještina potrebnih za uspješnost u bilo kojoj industriji, ali i u životu.
- b) **KULTURA** – kroz kazalište, djeca su "uronjena" u priče o likovima iz svake zamislive pozadine. Tako uče kako cijeniti ljude svih vrsta i kako poštovati druga kazališta. Likovi iz povijesnih vremenskih razdoblja omogućuje gledateljima da saznaju o događajima i ljudima iz prošlosti. Predstave im daju uvid u živote drugih ljudi, omogućuje im da zakorače u tuđe cipele i vide život s njihove točke gledišta, a to je jedna od lekcija o empatiji.
- c) **STRPLJENJE** – dovođenje djeteta u kazalište po prvi put može biti izazovno iskustvo. Oni možda ne shvaćaju koliko je različito živo kazalište od sjedenja ispred televizora. Djeca jako često gledaju televiziju te se tako nisu navikla fokusirati na jednu stvar sat i pol vremena iz razloga što se svake 3-4 sekunde mijenja slika na ekranu. Kazalište im pomaže da shvate da nešto može biti zabavno i zanimljivo bez stalne promjene krajolika. Također će naučiti mirno sjediti, poštovati druge i obratiti pozornost na ono što se događa oko njega.
- d) **KOMUNIKACIJA** – kazalište mlade ljude izlaže novom rječniku i načinima komuniciranja. Kroz umjetnost glume, plesa i glazbe djeca uče komunicirati na različite načine, a jedinstveno iskustvo učenja je komuniciranje s novim prijateljima dok zajedno gledaju izvođače kroz pjesmu i ples.

- e) MAŠTA – kako bi djeca rasla, stvarala, razmišljala i igrala se, potrebna im je mašta. Kazalište je najdragocjenije mjesto gdje djeca mogu istraživati beskrajne mogućnosti svoje mašte te što sve s njom mogu učiniti. ³

SLIKA 1. "SOM NA CILOM SVITU" GRADSKO KAZALIŠTE LUTAKA SPLIT

<https://arteist.hr/zasto-je-djecje-kazaliste-vazno/>

³ The REP, *Why do kids need theatre* [Internet] Dostupno na: <https://www.orlandorep.com/kids-need-theatre/> [Pristupljeno 27. prosinca 2018.] *vlastiti prijevod

4. DJEČJA KAZALIŠTA U HRVATSKOJ

Hrvatska nudi jako puno dobrih i kvalitetnih kazališta, kako za odrasle, tako i za djecu. Za potrebe završnog rada odabrana su tri dječja kazališta i dva lutkarska kazališta, a to su "Gradsko kazalište Trešnja" Zagreb, "Dječje kazalište Mala Scena" Zagreb, "Dječje kazalište Branka Mihaljevića" Osijek, "Gradsko kazalište lutaka Split" i "Gradsko kazalište lutaka Rijeka".

4.1. GRADSKO KAZALIŠTE TREŠNJA

Kazalište Trešnja je gradsko kazalište koje je smješteno u Zagrebu. Ima vrlo zanimljivu povijest. 8. svibnja 1954. društvo *Naša djeca* s dječjom dramskom skupinom izvode predstavu *Crvenkapica* Vladimira Nazora. Predstava je bila vrlo uspješna te dramska skupina prerasta u *Pionirsko amatersko kazalište*. Narednih deset godina oni su nizali brojne uspjehe i rasli iznad amaterskih okvira. Zbog svojih uspjeha, u sezoni 1969./70. nastaje *Malo kazalište Trešnjevka* koje je otvoreno predstavom u tri čina *Doktor Jojboli među životinjama* češkog redatelja Jiri Jaroš. Tadašnji direktor, Ivan Šebelić, puno je surađivao s češkim redateljima koji su puno toga pridonijeli Zagrebu, kao što je crna tehnika.

Malo kazalište Trešnjevka postajalo je sve poznatije i uspješnije. 1978. kazalište napokon dobiva glumački ansambl te se tih godina pokreće i *Večernja scena* koja također uspješno djeluje unutar kazališta. No, u zgradi kazališta nije bilo dovoljno prostora za brojne izvedbe, za skupine koje su djelovale u njoj i za brojna događanja. 1985., dolaskom Hrvoja Hitreca na mjesto direktora, kreće se s izgradnjom nove kazališne zgrade, a 1986. kazalište napokon dobiva ime *Kazalište Trešnja* po kojem je danas poznato. Najplodnije razdoblje bilo je baš tih osamdesetih godina dvadesetog stoljeća kada su se naručivali tekstovi hrvatskih autora, a večernja scena doživjela svoj vrhunac s kriminalističkim žanrom. Brojne generacije odrastale su uz poznate predstave kao što su *Pepeljuga*, *Guliver*, *Crvenkapica*, *Alan Ford* i mnoge druge. „Povijest Trešnje obilježena je tako

radošću stvaranja i dječjim smijehom koji svakodnevno odjekuju iz zgrade s prepoznatljivim šarenim mozaicima.“⁴

Osim predstava, u kazalištu se odvijaju projekti te dramske i plesne radionice. Jedan od projekta je *U kazalištu o kazalištu* kojem je cilj upoznati učenike osnovnih škola o samom kazalištu. Nastoje ih upoznati s procesom stvaranja teksta, s čitaćim, tonskim, tehničkim i generalnim probama, s probama u prostoru, s nastankom scenografije i kostima te s pretpremijerom i premijerom. Cilj im je poučiti djecu o tome što se sve očekuje od gledatelja i kakvo je primjereno ponašanje u kazalištu. Djeca u kazalištu borave dva sata i za to vrijeme imaju mogućnost obići cijelo kazalište i upoznati se s radom tehničke opreme te osjetiti čari i napore koje donosi posao glumca. I naravno, na kraju mogu postaviti pitanja o svemu što ih zanima vezano za kazalište, a svaki učenik dobiva kazališni pojmovnik u kojem su objašnjena kazališna zanimanja i pojmovi.⁵

Drugi, isto tako zanimljiv projekt, je projekt *Četvrtak u Trešnji* gdje Gradsko kazalište Trešnja nudi mladim profesionalcima prostor, odnosno scenu za izvođenje predstave koju su sami osmislili, ali je nisu imali gdje izvoditi. To su profesionalni umjetnici koji imaju gotov projekt s diplomskog ispita na Akademiji ili samostalnu produkciju koju su napravili. Također, nudi im mjesto za oglašavanje predstave kao što su mrežne i društvene stranice kazališta te tehničku podršku. Ovaj projekt održava se jednom mjesečno, a predstave ne moraju biti za djecu, no ne isključuje ih.⁶

Kazalište također pruža dramske i plesne radionice koje vode glumci, kazališni redatelj i plesači. To su pedagoške radionice u kojima djeca od 6 do 18 godina stvaraju, uče, rade na sebi i stječu nova poznanstva. Cilj dramskog studija je kod polaznika poticati individualnost, talent te od njih stvoriti dobre glumačke partnere. Velika pozornost posvećuje se zajedništvu i međusobnom poštovanju, ali i razvijanju samopouzdanja i pozitivne slike o sebi, izražavanju vlastitog mišljenja i razvijanju kritičkog mišljenja.⁷

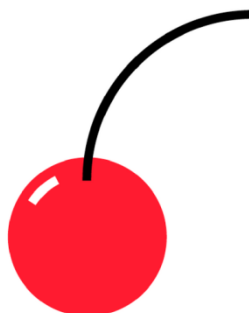
⁴ Gradsko kazalište Trešnja, *O kazalištu, povijest* [Internet] Dostupno na: <https://www.kazaliste-tresnja.hr/o-kazalistu/povijest/> [Pristupljeno: 10. prosinca 2018.]

⁵ Gradsko kazalište Trešnja, *U kazalištu o kazalištu* [Internet] Dostupno na: <https://www.kazaliste-tresnja.hr/ostali-sadrzaji-u-kazalistu/u-kazalistu-o-kazalistu/> [Pristupljeno: 11. prosinca 2018.]

⁶ Gradsko kazalište Trešnja, *Četvrtak u Trešnji* [Internet] Dostupno na: <https://www.kazaliste-tresnja.hr/ostali-sadrzaji-u-kazalistu/cetvrtak-u-tresnji/> [Pristupljeno: 11. prosinca 2018.]

⁷ Gradsko kazalište Trešnja, *Dramske i plesne radionice* [Internet] Dostupno na: <https://www.kazaliste-tresnja.hr/ostali-sadrzaji-u-kazalistu/dramska-i-plesne-radionice/> [Pristupljeno: 11. prosinca 2018.]

Ansambl čine Ivana Bakarić, Krunoslav Klabučar, Aleksandra Naumov, Radovan Ruždjak, Vanda Vujanić Šušnjar, Hrvoje Barišić, Sanja Hrenar, Daria Knez Rukavina, Marijana Mikulić, Ana Vučak Veljača i drugi. Sveukupno Gradsko kazalište Trešnja ima šezdeset i pet zaposlenika, a neki od njih su Višnja Babić kao ravnateljica, Želimir Hrković kao voditelj tehnike, Kristina Hrnčić kao tajnica, Mario Šipuš i Mario Šimunić kao majstori pozornice i mnogi drugi.⁸

Kazalište Trešnja

SLIKA 2. KAZALIŠTE TREŠNJA

<https://www.facebook.com/pg/kazaliste.tresnja/posts/>

4.1.1. ORAŠAR

U režiji Paola Tišljarića, predstava "Orašar" igra se na nov i neobičan način s originalnom verzijom "Orašar i mišji kralj" Ernesta Theodora Amadeusa Hoffmanna. Marie je pametna i znatiželjna djevojčica koja sa svojim bratom Fritzom upoznaje razne likove uz pomoć kuma izumitelja Drosselmeiera. Kum im je za Božić poklonio čovjekoliki stroj za čišćenje orašastih plodova, neživog Orašara. Uz Orašara vezana je uzbudljiva priča koja govori o prijateljstvu, ljubavi, slobodi mašte, opraštanju, ružnoći osvete te o ljudskom umu koji ne poznaje prepreke i granice.

⁸ Gradsko kazalište Trešnja, *Ansambl* [Internet] Dostupno na: <https://www.kazaliste-tresnja.hr/ansambl/> [Pristupljeno: 25. kolovoza 2019.]

Dobna granica ove predstave je četiri godine, a sama predstava traje sedamdeset minuta. Za dramaturgiju je zaslužna je Lada Kaštelan, scenografkinja je Irena Kraljić, kostimografkinja Tea Bašić Erceg, za koreografiju je zaslužna Blaženka Kovač Carić, za rasvjetu Vesna Kolarec i za zvuk Hrvoje Petek. Na sceni su Ivana Bakarić, Dubravka Lelas, Matija Čigir, Vini Jurčić, Silvio Mumleš i drugi.⁹

SLIKA 3. SCENA IZ PREDSTAVE "ORAŠAR"

<https://www.kazaliste-tresnja.hr/predstave/orasar/>

4.2. DJEČJE KAZALIŠTE MALA SCENA

Kazalište Mala scena privatno je kazalište, a osnivači su Vitomira Lončar i Ivica Šimić. „Pričalo i Malena“ bila je njihova prva samostalna predstava koja se odigrala u Njemačkoj 1987. na njemačkom jeziku. To je ujedno bio i početak Male scene. 1988. Vitomira i Ivica registrirali su je kao kazalište i unajmili su prostor mjesne zajednice na Medveščaku te ga adaptirali i pretvorili u kazalište. Svečano otvorenje bilo je 6. prosinca 1989., a prva predstava je bila „Prava stvar“ Toma Stopparda. Osim predstava, Mala scena nudila je i "Večernju scenu", "Dječju

⁹ Gradsko kazalište Trešnja, *Orašar* [Internet] Dostupno na: <https://www.kazaliste-tresnja.hr/predstave/orasar/> [Pristupljeno: 20. listopada 2019.]

scenu" i "Dramski studio". Zbog rata i krize u državi, kazalište je ostalo bez publike te se posvetilo djeci i mladima. Predstave su se održavale po prognaničkim i izbjegličkim kampovima bez ikakvog financiranja te su, nakon predstave *Iluzija* doživjeli bankrot.

U projektu Prave cipele, Mala scena surađivala je s pet kazališta iz Europe (Nizozemska, Njemačka, Portugal, Italija i Belgija) koji su u Hrvatskoj odigrali predstavu za djecu prognanika te su time "postavili temelje" za *Mliječni zub*, međunarodni festival kazališta za djecu i mlade. 1996., kao još jedan korak prema festivalu, Mala scena organizira Dane nizozemskog kazališta za djecu i mlade. S tom organizacijom puno su pridonijeli hrvatskom kazalištu, a najveći doprinos bilo je Kazalište u autobusu s kojim Mala scena obilazi i najmanja mjesta u Hrvatskoj. Predstava za najmlađe *Padobranci ili o umjetnosti padanja* postala je svjetski hit te je obišla mnoge međunarodne festivale i tako postala izvorni hrvatski kulturni proizvod, a i učvrstila je Malu scenu na svjetskoj karti kazališta za djecu i mlade.¹⁰

U kazalištu se provodi jedan projekt pod nazivom *Glumim, dakle jesam* koji je namijenjen svima od 15 do 25 godina, a projekt se provodi u Daruvaru i Pakracu od travnja 2018. do svibnja 2019. godine. Kroz 12 umjetničko/kreativnih radionica, polaznici će imati priliku upoznati segmente kazališne predstave te će na kraju i sami producirati kazališnu izvedbu. Cilj projekta je razviti socijalne i kreativne vještine te, kroz radionice, jačati njihovo samopouzdanje i rad na stvaranju kazališne predstave. Projekt se provodi kroz četiri faze. Prva faza je *radionica odabira* koja je koja je zamišljena u dva područja projekta, a to je likovno i dramsko. Zatim *umjetničko/kreativne radionice* koje su planirane kroz ukupno 12 radionica. To su: dramska radionica, radionica osnova dramaturgije, osnova režije, fizičkog teatra, radionica glasa i govora, cirkuskih vještina, PR i web radionica, likovna, scenografska, kostimografska radionica, radionica rekvizita i grafičkih materijala te lutkarska radionica. Treća faza projekta je *produkcija kazališne predstave* gdje će polaznici pripremiti kazališnu predstavu pod vodstvom voditelja radionica. I zadnja faza je *premijera kazališne predstave u kazalištu Mala scena* kada će premijerno pokazati ono što su naučili.¹¹

¹⁰ Ivica Šimić, *O nama, povijest*, Kazalište Mala scena [Internet] Dostupno na: <http://www.mala-scena.hr/home/o-nama/povijest.aspx> [Pristupljeno 15. prosinca 2018.]

¹¹ Kazalište Mala scena, *Glumim, dakle jesam* [Internet] Dostupno na: <http://www.mala-scena.hr/home/glumim-dakle-jesam/o-projektu.aspx> [Pristupljeno: 15. prosinca 2018.]

Osnivačica i direktorica kazališta je Vitomira Lončar, Ivica Šimić je umjetnički direktor i osnivač, zamjenica direktorice je Tena Bosek, za administraciju i produkciju brine se Jelena Vignjević te su to samo neki od zaposlenika u kazalištu.

SLIKA 4. LOGO KAZALIŠTA MALA SCENA

<http://www.mala-scena.hr/home/o-nama/logo.aspx>

4.2.1. DEBELA

"Debela" je višestruko nagrađivana predstava koja prati uzbudljivu godinu života petnaestogodišnje tinejdžerice Lade. Govori o njezinim problemima s viškom kilograma, o prijateljstvima, prvim ljubavima, obiteljskim problemima, tulumarenjem, školom i svime što dolazi s odrastanjem. Predstava je nastala po romanu Silvije Šesto Stipančić, a za režiju je zaslužna Snježana Banović. Scenografkinja je Dinka Jerčević, kostimografkinja Dženisa Pecotić, a producentica Vitomira Lončar. Na sceni igraju Lana Gojak, Maja Katić, Luka Jurčić i Petar Atanasoski. Predstava traje pedeset minuta, a namijenjena je mladima od devet godina naviše. 7. listopada 2017. "Debela" je imala svoju 400 izvedbu.¹²

U *Glasu Koncila* navode: "Srećom pa simpatično debeljuškasta Lada, uz pomoć prijatelja (a sve u sjajnoj glumi kvarteta koji djeluje uvjerljivo mladenački) i bez mršavljenja dolazi do optimističnog zaključka da se na ovoj planeti "definitivno isplati živjeti." "Kazališna predstava o nečemu posve banalnom i gotovo bez

¹²Kazalište Mala scena, *Debela* [Internet] Dostupno na: <http://www.mala-scena.hr/home/predstave/debela.aspx> [Pristupljeno: 25. listopada 2019.]

ikakva značenja - odlična je. A odlična je zahvaljujući i vještoj prilagodbi romana i još boljem redateljstvu Snježane Banović" za *Školske novine* napisao je S. M. Kočan.¹³

SLIKA 5. SCENA IZ PREDSTAVE "DEBELA"

<http://www.mala-scena.hr/home/predstave/debela.aspx?tab=foto-galerija>

4.3. DJEČJE KAZALIŠTE BRANKA MIHALJEVIĆA

Dječje kazalište Branka Mihaljevića smješteno je u Osijeku već više od 60 godina. S radom su službeno započeli 8. lipnja 1950. godine s izvedbom premijere Pionirskog kazališta "Spašeno svjetlo" Ivana Martona. 1958. godine kazalište se profesionalizira te dobiva ime Dječje kazalište Ognjen Prica. 1962. godine izvode svoju prvu lutkarsku predstavu, a 1977. postaju ponosni domaćini Susreta lutkara Hrvatske. Kazalište izvodi brojne uspješne predstave poput "Zeko, Zriko i Janje" Branka Mihaljevića te "Postolar i vrag" Borislava Mrkšića koja je osvojila brojne nagrade i priznanja na raznim festivalima u zemlji i inozemstvu. No, najuglednije nagrade dobila je predstava "Djevojčica sa žigicama" Dubravke i Marina Carića.

¹³ Kazalište Mala scena, *Debela*, Press [Internet] Dostupno na: <http://www.mala-scena.hr/home/predstave/debela.aspx?tab=press> [Pristupljeno: 6. studenog 2019.]

Kazalište je s njom sudjelovalo u Kini na Dječjoj svjetskoj izložbi u sklopu koje je održan i Međunarodni lutkarski festival.¹⁴

Kroz Dramski i Baletni studio te kroz plesne igraonice dječje kazalište njeguje rad s djecom i mladima. Potiče kreativnost, ali i timski rad te inovativnost. Također, stvaraju senzibilitet za kvalitetnu kazališnu umjetnost. Dramski studio, kroz svoj program i scenski odgoj, pomaže djeci od 6 do 14 godina da razviju kreativnost i oslobode spontanost. Odvija se tijekom školske godine te se sastoji od umjetničko-pedagoške nastave i od rada na pripremi nastupa i predstava, a sve se to odvija kroz razne igre kao što su dramske igre, igre kontakta i komunikacije te kroz vježbe zamišljanja i izmišljanja, vježbe govora i glasa i kroz glumu, recitaciju i scensku improvizaciju. Kroz vježbe scenske improvizacije, nastale su mnoge kratke predstave koje su polaznici sami osmislili, a na oglednima satima i završnim produkcijama pokazali roditeljima.¹⁵

Baletni studio namijenjen je uzrastu osnovne i srednje škole, odnosno mladima od 14 do 18 godina. Od 1992. godine kontinuirano njeguje klasični plesni izraz te odgaja publiku i mlade kroz plesnu i kazališnu kulturu. Bivše polaznice kažu kako su kroz ovaj studio naučile da treba biti uporan i ne odustajati onda kada postane teško, bilo to u kazalištu, umjetnosti ili nečem drugom.¹⁶

Plesna igraonica Početnica okuplja djevojčice od 4 do 6 godina koje cijelu sezonu vježbaju koordinaciju i motoriku, te osnovne i pripremne pokrete. Cilj ove igraonice je da djeca razviju osjećaj za ritam i prostor, da nauče stati u formaciju kruga, kolone, vrste ili parova te da djeca nauče samostalno izražavati glazbu kroz pokret.¹⁷

Glumci u kazalištu su Aleksandra Colnarić, Gordan Marijanović, Ivana Vukićević, Areta Ćurković, Đrođe Dukić, Kristina Fančović, Tihomir Grljušić, Lidija Helajz, Srđan Kovačević, Inga Šarić i Ivica Lučić. Upravu čine Vladimir Ham i Ivica

¹⁴ Dječje kazalište Branka Mihaljevića, *O nama* [Internet] Dostupno na: <http://www.djecje-kazaliste.hr/o-nama/> [Pristupljeno: 22. prosinca 2018.]

¹⁵ Dječje kazalište Branka Mihaljevića, *Dramski studio* [Internet] Dostupno na: <http://www.djecje-kazaliste.hr/rad-s-mladima/dramski-studio/> [Pristupljeno: 22. prosinca 2018.]

¹⁶ Dječje kazalište Branka Mihaljevića, *Baletni studio* [Internet] Dostupno na: <http://www.djecje-kazaliste.hr/rad-s-mladima/baletni-studio/> [Pristupljeno: 22. prosinca 2018.]

¹⁷ Dječje kazalište Branka Mihaljevića, *Plesna igraonica Početnica* [Internet] Dostupno na: <http://www.djecje-kazaliste.hr/rad-s-mladima/plesna-igranica-pocetnica/> [Pristupljeno: 22. prosinca 2018.]

Lučić, tehničku službu Siniša Ardalić, Tihomil Čakalić, Zdenka Kovaček, Jadranka Šutalo i drugi. ¹⁸

SLIKA 6. LOGO DJEČJEG KAZALIŠTA U OSIJEKU

<http://www.djecje-kazaliste.hr/>

4.3.1. ZEKO, ZRIKO I JANJE

"Zeko, Zriko i Janje" kulturna je predstava koja se već godinama igra na sceni dječjeg Osječkog kazališta. Prilagođena je djeci uzrasta tri godine i starije, traje četrdeset i pet minuta, a ponovno će ju svečano obnoviti u travnju 2020. godine.

Predstava govori o tome kako je pohlepni Vuk ukrao Janje iz stada te ga odveo u šumu i zavezao za stablo. Odlučio ga je ne pojesti jer je smatrao da je Janje ipak premršavo te je legao i zaspao. U grmlju se krio Zeko koji želi sve poduzeti kako bi spasio Janje. Odvezao ga je te su oboje, uplašeni, počeli bježati. U traženju sigurnog skloništa, pridružio im se Zriko i uspjeli su ga pronaći u kući Lije. No nisu znali da je Lija bila Vukova saveznica koja je o svemu tome izvijestila Vuka te je otišla sa svojom djecom kod rođakinje. Na kraju su ipak troje prijatelja imali sreću što su pronašli saveznika Luku koji ih je spasio i obračunao se s Vukom. Zeko, Zriko i Janje odlučili su da će ostati kod luga i da se više ne žele razdvajati.

Na sceni glume Ivica Lučić kao pripovjedač i Lugar Luka, Inga Šarić i Snjažana Ivković kao Zeko, Lidija Helajz kao Zriko, Zvezdana Čubra kao Janje, Tihomir

¹⁸ Dječje kazalište Branka Mihaljevića, *Tko je tko?* [Internet] Dostupno na: <http://www.djecje-kazaliste.hr/o-nama/djelatnici/> [Pristupljeno: 26. kolovoza 2019.]

Grljušić kao Vuk te Aleksanda Colnarić kao Lisica. Za režiju je zaslužan Ivan Balog, a za scenografiju i kostime Tončica Knez.¹⁹

Predstava je jako poznata te su i mnogi novinari u svojim člancima pisali o njoj. Tako je za *Vjesnik* Ljubomir Stanojević napisao: "U vremenu u kojem vuk, bar na našim prostorima, postaje zaštićenom životinjom, a klinci preferiraju rap i techno glazbu, priča o Zeki, Zriki i Janjetu – uz nježne melodije za djecu – više djeluje kao naznaka sjećanja na vrijeme u kojemu je vješto skrojena glazbena priča Branka Mihaljevića vezala pozornost mladog auditorija izazivajući iskrene, spontane odgovore." A u *Glasu Slavonije* piše "Recimo kako je "Zeko, Zriko i Janje" Branka Mihaljevića izvedena više od 800 puta u nekoliko različitih glumačkih postava, a u subotu su u publici s unucima bile i bake koje su predstavu gledale u dječjoj dobi, i to u prvoj postavi."²⁰

SLIKA 7. SCENA IZ PREDSTAVE "ZEKO, ZRIKO I JANJE"

<http://www.djecje-kazaliste.hr/galerija/noc-kazalista-2016/>

¹⁹Dječje kazalište Branka Mihaljevića, *Zeko, Zriko i Janje* [Internet] Dostupno na: <http://www.djecje-kazaliste.hr/program/zeko-zriko-i-janje/#tab20988-ae3a4f3c-f2dbdb8d-b9fe> [Pristupljeno 18. listopada 2019.]

²⁰ Ibidem.

4.4. GRADSKO KAZALIŠTE LUTAKA SPLIT

Marionetsko kazalište u Splitu, osnovano na amaterskoj lutkarskoj sekciji, prvu svoju predstavu *Hrabri kraljević* izveli su 26. studenog 1933. Izvodili su isključivo marionetske predstave, a tako su djelovali do drugog svjetskog rata. Bio je to početak lutkarskog kazališta u Splitu. 1945. osniva se Kazalište lutaka Okružnog odbora Narodnog fronta Srednje Dalmacije, a njihova prva premijera bila je adaptacija suvremene ruske pripovijesti *Zaleđeni brežuljak*. Već 1946. kazalište je preimenovano u Kazalište lutaka „Pionir“, a tek 1994. dobiva današnji naziv.

Početakom šezdesetih počeli su kombinirati različite tehnike, odnosno različite lutke na sceni. Do tada su se splitski lutkari bavili isključivo marionetskim lutkama, a onda su uveli ginjol lutke i lutke javanke. Lutke su izrađivali od sintetičke spužve, a inovacije u mehanizme lutaka uvodi Ivica Tolić.

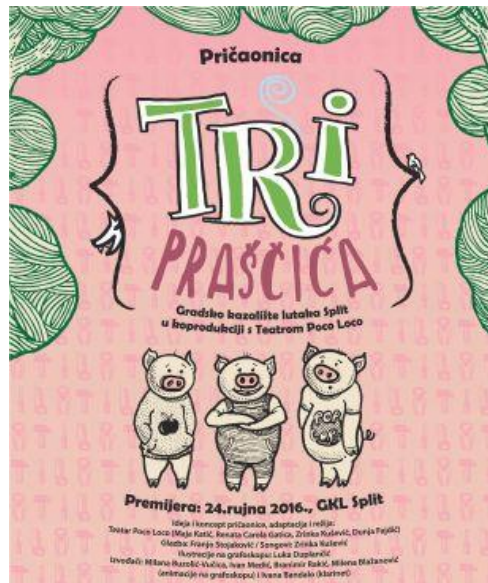
Njihov repertoar temelji se na svjetskoj i domaćoj literaturi. U početku je to bila ruska književnost i bajke braće Grimm, a zatim češka literatura i kazalište. Sedamdesetih su sve više počeli izvoditi i domaće autore poput Luke Paljetka, Zvonimira Baloga, Paje Kanižaja i drugih.

Svojim kazališnim repertoarom žele djeci od 3 do 14 godina razviti kognitivno-emotivne procese te samu želju za konzumacijom kazališta i njegove kulture i umjetnosti. Kao i svako dječje kazalište, njihova misija je uspostaviti komunikaciju sa svakim djetetom u gledalištu i s različitim temama i motivima pokazati djeci na identitet i nasljeđe iz kojeg potječu te ih učiti da su stanovnici svijeta. Njihova vizija je osigurati dostupnost kazališne umjetnosti djeci i roditeljima te se izboriti za djetetovo pravo na kvalitetno, vrhunsko kazalište, ali i za njegovu vidljivost u društvu.²¹

Ansambli čine Alin Antunović, Ivica Beatović, Milena Blaženović, Milana Buzović – Vučica, Franjo Đaković, Andrea Majica, Ivan Medić, Branimir Rakoić, Tvrтко Štajcer i Sanja Vidan. Ravnateljica je Marija Tudor, tajnica ustanove Gloria Barišić, voditelj tehnike Nenad Keč, Lucijan Roki kao majstor svjetla, Željana Cvitanović kao inspicijentica te mnogi drugi.²²

²¹ Gradsko kazalište lutaka Split, *Povijest, misija, vizija* [Internet] Dostupno na: <https://gkl-split.hr/stranica/povijest-misija-vizija> [Pristupljeno: 23. prosinca 2018.]

²² Gradsko kazalište lutaka Split, *O nama* [Internet] Dostupno na: <https://gkl-split.hr/kategorija/ansambl> [Pristupljeno: 30. kolovoza 2019.]

SLIKA 8. PLAKAT ZA PREDSTAVU "TRI PRAŠĆIĆA"

<https://gkl-split.hr/predstave/arhiva>

4.4.1. PIPO I PRIJATELJI

Pipo je nestašan lutak naopake naravi koji voli nasmijavati djecu svih uzrasta. U ovoj predstavi, zajedno s prijateljima, smišljati će nove razne igre, graditi vlakove i brodove te će učiti kako su pravi prijatelji dragocjeni.

Redateljica predstave je Dunja Adam, za lutke, kostime i scenu zaslužna je Vlasta Rončević, glazbom upravlja Mirko Krstičević, a na sceni igraju Sanja Vidan, Srđan Brešković, Alin Antunović i Nikša Arčanin. Predstava je prilagođena za djecu od tri godine i starije te traje četrdeset i pet minuta.²³

Najneobičniji lutak rođen iz toplog kruha, na sceni je kako bi zadavao glavobolje svojim prijateljima, ali i nasmijavao publiku. "Pipo i prijatelji" jedna je od pet epizoda kazališnog serijala o nestašnom lutku. Prva predstava iz tog serijala izvedena je 1996., a to je "Prvi dan maloga Pipa". Redateljica i autorica teksta bila je Dunja Adam, a Pipo je ponovno oživila Sanja Vidan te ga učinila simbolom Gradskog kazališta lutaka Split.²⁴

²³ Gradsko kazalište lutaka Split, *Pipo i Prijatelji* [Internet] Dostupno na: <https://gkl-split.hr/predstava/pipo-i-prijatelji> [Pristupljeno: 18. listopada 2019.]

²⁴ Gradsko kazalište lutaka Split, *Premijera predstave "Pipo piše Djeda Mrazu"* [Internet] Dostupno na: <https://gkl-split.hr/stranica/premijera-predstave-pipo-pise-djedu-mrazu-u-subotu-8-12-> [Pristupljeno: 18. listopada 2019.]

SLIKA 9. SCENA IZ PREDSTAVE "PIPO I PRIJATELJI"

<https://gkl-split.hr/predstava/pipo-i-prijatelji>

4.5. GRADSKO KAZALIŠTE LUTAKA RIJEKA

U zapadnom dijelu grada Rijeke, tijekom tridesetih godina prošlog stoljeća postojao je lutkarski ansambl koji je svoje predstave izvodio na talijanskom jeziku dok su se u istočnom dijelu grada ponekad izvodile predstave na hrvatskom jeziku. 1960. godine utemeljeno je kao lutkarsko kazalište "Domino" koje je bilo jedno od pet profesionalnih lutkarskih kazališta, a 1961. počelo je djelovati na našim prostorima.

Gradsko kazalište "Domino" preimenovano je 1993. u Gradsko kazalište lutaka Rijeka. Od 1996. svakodnevno se održavaju predstave za školsku i predškolsku djecu. Ono što je zanimljivo za GKL Rijeka je da oni nemaju određenu lutkarsku tehniku nego svaka nova predstava ima svoj prikladni lutkarski izraz. "Stoga njeguje predstave s paravanom i uživo, kombiniranim tehnikama, u maniri "teatro di figure", maski, glumačko pjevanje u mjuziklu, „bunraku, „javajke“, marionete ruske tradicije i slično.“²⁵

Svake godine sudjeluju na raznim domaćim i stranim kazališnim festivalima i gostovanjima, a to im je donijelo mnogobrojne nagrade i strukovna priznanja.

²⁵ Gradsko kazalište lutaka Rijeka, *Povijest Gradskog kazališta lutaka Rijeka* [Internet] Dostupno na: <http://www.gkl-rijeka.hr/index.php/povijest-rijeckog-lutkarstva/> [Pristupljeno 30. kolovoza 2019.]

Od 1993. ukupno su osvojili 76 nagrada, među kojima je i „Nagrada grada Rijeke 1995.“

Osim kazališnih predstava, kazalište provodi i razne radionice i projekte kao što su "Lutkofofor" i "Wandina mala radionica." Lutkofofor je namijenjen djeci nižih razreda osnovne škole kojim se djeci želi približiti lutkarska umjetnost na način da ih se izravno i kroz kazališni izričaj podučava nastajanju lutkarske predstave te da oni sami, vlastitim radom, kreiraju predstavu i sve što je za nju potrebno. Radionica se prilagođava ovisno o razredu te su tako pripremljeni i radni listići koji su svojim sadržajem vezani uz kazalište. ²⁶

Wandina mala radionica je radionica u kojoj se izrađuju igračke od filca. Tema radionice temelji se na predstavi *Wanda LaVanda* i na njezinom glavnom liku, ovčici Wandi, a cilj je usmjeriti djecu ka kreativnom izražavanju i oblikovanju. Djeca kroz ovu radionicu mogu izraziti svoje potrebe i sposobnosti te razvijaju timski rad i aktivno slušanje. ²⁷

SLIKA 10. LUTKOFOR I WANDINA MALA RADIONICA

<http://www.gkl-rijeka.hr/#>

²⁶ Gradsko kazalište lutaka Rijeka, *Lutkofofor* [Internet] Dostupno na: <http://www.gkl-rijeka.hr/index.php/lutkofofor/> [Pristupljeno: 30. kolovoza 2019.]

²⁷ Gradsko kazalište lutaka Rijeka, *Wandina mala radionica* [Internet] Dostupno na: <http://www.gkl-rijeka.hr/index.php/3122-2/> [Pristupljeno: 30. kolovoza 2019.]

Ansambl ovog kazališta čine Alex Đaković, Karin Frohlich, Damri Orlić, David Petrović, Petra Šarac, Andrea Špindel, Almira Štifanić, Zlatko Vicić te Goran Zelić. Djelatnici su Magdalena Lupi Alvir kao ravnateljica, Vedrana Balen Spinčić kao stručna suradnica, Damir Ševčak kao inspicijent, Luči Vidanović kao tehnologinja i kreatorica lutaka, Marija Volkmer kao tehnologinja lutaka i mnogi drugi koji vrijedno rade za kazalište. ²⁸

SLIKA 11. LOGO GRADSKOG KAZALIŠTA RIJEKA

<http://www.gkl-rijeka.hr/#>

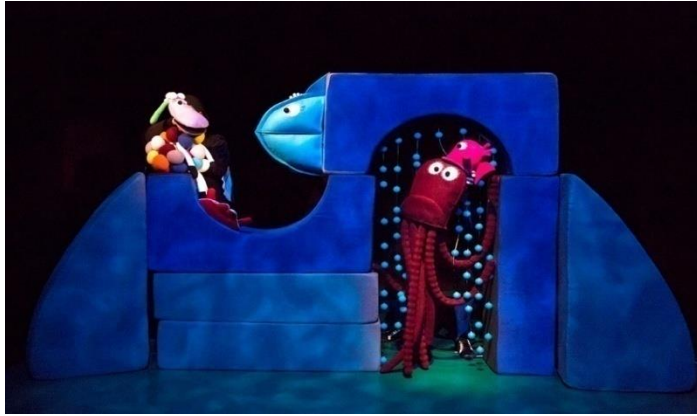
4.5.1. WANDA LAVANDA

Wanda je posebna ovčica koja se, zbog svoje šarene vune, oduvijek isticala među ostalim životinjama. Iako ju je njezina šarena vuna izdvajala od okoline u kojoj živi, s vremenom je počela shvaćati kako to ipak nije njezina mana nego prednost. Ovo je predstava koja djecu uči o toleranciji i o tome kako treba prihvaćati i uvažavati različitost. Predstava je nastala prema istoimenoj slikovnici te se bazira na prirodnim materijalima.

"Wanda Lavanda" prilagođena je za uzrast od tri godine i starije, a izvode ju Petra Šarac, Zlatko Vicić i Andrea Špindel. Redateljica predstave je Morana Dolenc, lutke i scenografiju kreirala je Luči Vidanović, skladateljice su Anita Valo i Meri Jaman, a za svjetla je zaslužan Sanjin Seršić. ²⁹

²⁸ Gradsko kazalište lutaka Rijeka, *Ansambl i djelatnici* [Internet] Dostupno na: <http://www.gkl-rijeka.hr/index.php/ansambl-i-djelatnici/> [Pristupljeno: 30. kolovoza 2019.]

²⁹ Gradsko kazalište lutaka Rijeka, *Wanda Lavanda* [Internet] Dostupno na: <http://www.gkl-rijeka.hr/index.php/wanda-lavanda-2/> [Pristupljeno: 18. listopada 2019.]

SLIKA 12. SCENA IZ PREDSTAVE "WANDA LAVANDA"

<http://www.gkl-rijeka.hr/index.php/wanda-lavanda-2/>

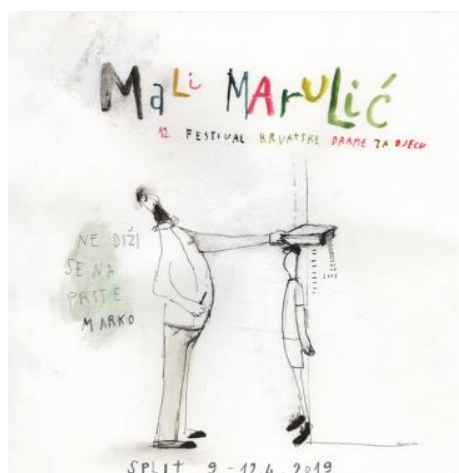
5. FESTIVALI DJEČJIH KAZALIŠTA

Mnoga kazališta u svojim prostorijama ne održavaju samo predstave. Svako kazalište želi ponuditi djeci sve ono što će mu pomoći da razvije svoje sposobnosti. Tako se odvijaju razne radionice, projekti, ali i festivali kako bi mogli pokazati i predstaviti ono na čemu su radili.

5.1. MALI MARULIĆ

Gradsko kazalište lutaka Split 2006. godine utemeljio je festival hrvatske drame za djecu pod nazivom Mali Marulić. Ovaj festival jedini je na području Splitsko-dalmatinske županije te ga to čini posebnim. Festival je natjecateljskog karaktera te se održava svake godine u travnju. Mogu sudjelovati samo profesionalna kazališta, a uvjeti su da je izvedba kojom će se predstavljati nastala prema hrvatskom literarnom predlošku i da je premijerno izvedena od 1. siječnja do 31. prosinca u godini prije održavanja festivala.

Njegovi ciljevi su da potiču i promoviraju domaće autore za djecu, da kroz raznolikost sadržaja stvaraju preduvjete za razvoj potreba za kulturnim sadržajima i naravno, da stvaraju nove kulturne sadržaje u Splitu i Splitsko-dalmatinskoj županiji.³⁰

SLIKA 13. PLAKAT ZA 12. FESTIVAL MALI MARULIĆ

<http://gkl-split.hr/marulic-raspored>

³⁰ Gradsko kazalište Split, *Mali Marulić* [Internet] Dostupno na: <http://gkl-split.hr/stranica/o-festivalu> [Pristupljeno: 23. prosinca 2018.]

5.2. SUSRET LUTKARA I LUTKARSKIH KAZALIŠTA HRVATSKE (SLUK)

SLUK ili Susret lutkara i lutkarskih kazališta Hrvatske je festival koji je posvećen lutkarskoj umjetnosti u Hrvatskoj te se održava svake druge godine u Osijeku. Prvi takav festival, pod nazivom "Jesen u Opatiji – lutke za djecu i odrasle" održan je 1969. godine u Opatiji. Na prvom festivalu susrela su se samo tri kazališta, a to su Zagrebačko narodno kazalište, Kazalište lutaka Zadar i Kazalište lutaka "Domino" Rijeka. Od tada je održano još pet takvih festivala, no onda se dogodila kratka stanka. 1977. zbog velike želje da se jedan takav festival ne ugasi, *Zajednica kulturnih djelatnosti Općine Osijek* osnivaju SLUK koji traje i dan danas. Oni su od tada uveli razne novosti kao što su nagrade za mnoge kategorije, a neke od njih su nagrada za najbolju predstavu, za najbolju ukupnu likovnost predstave, nagrada za najbolji tekst i drugo.³¹

„Svake druge godine lutke putuju u Osijek. Putuju iz svojih matičnih kazališta u Zagrebu, Rijeci, Zadru i Splitu. Putuju još od one davne 1977. godine kada je skupina lutkarskih entuzijasta i stvaralaca odlučila napraviti bijenalni susret lutkarskih kazališta Hrvatske. Prije toga se, od 1969. godine u Opatiji, od prvoga susreta hrvatskih lutkara pod nazivom «Jesen u Opatiji – lutke za djecu i odrasle», promijenilo nekoliko adresa, da bi se od 1977. godine lutkari skrasili u Osijeku. Da, više od trideset godina lutke putuju u Osijek. Iznose ih iz podruma, garderoba i spremišta, tovare u kamione, kombije i prtljažnike osobnih automobila.“ (D.J. Bužimski)

SLIKA 14. LOGO FESTIVALA SLUK

<http://www.djecje-kazaliste.hr/sluk/>

³¹ Dječje kazalište Branka Mihaljević, *Povijest* [Internet] Dostupno na: <http://www.djecje-kazaliste.hr/manifestacije/sluk/22-susret/povijest/> [Pristupljeno: 22. prosinca 2018.]

5.3. MEĐUNARODNI DJEČJI FESTIVAL ŠIBENIK

1958. godine prvi put održan je Međunarodni dječji festival u Šibeniku kada se skupilo nekoliko zaljubljenika u umjetnost za djecu te su djeci htjeli ponuditi sadržaj kojim će razvijati svoju umjetničku i kreativnu stranu. Festival se temelji na tri komponente, a to je dijete, festivalska zbivanja i grad. Kroz različite oblike umjetnosti kao što je dramska, lutkarska, filmska, glazbeno-scenska, likovna i literarna, festival razvija dječju kreativnost. Na otvorenoj pozornici i u kazališnoj zgradi već se više od pedeset godina izmjenjuju naši i strani najbolji dramski ansambli te svojim jedinstvenim umijećem pokazuju ono što su izmaštali pisci i redatelji, a ostvarili glumci. Festival nudi puno različitih aktivnosti pa je tako otvorena kinodvorana, učionica novinarstva, kiparstva, stripa filmskog i video snimanja, arhitekture i graditeljstva, pjesništva, slikarstva, dizajna, informatičkog oblikovanja, lutkarstva, glazbe i pokreta.³²

SLIKA 15. LOGO MEĐUNARODNOG DJEČJE FESTIVALA ŠIBENIK

<http://mdf-sibenik.com/>

³²Međunarodni festival Šibenik, *O festivalu* [Internet] Dostupno na: <http://mdf-sibenik.com/index.php/o-festivalu/> [Pristupljeno: 25. kolovoza 2019.]

6. ANKETA DJEČJIM KAZALIŠTIMA

Provela sam anketu s dječjim kazalištima o kojima sam pisala u ovom završnom radu. Cilj ankete bio je saznati koja dob djece najčešće boravi u njihovim kazalištima, s kim dolaze u kazalište te što vole gledati. Na anketu mi je od pet kazališta odgovorilo samo tri.

Pitanja u anketi:

1. Koja dob djece najčešće posjećuje Vaše kazalište?
 - 3 g. - 6 g.
 - 7 g. - 10 g.
 - 11 g. - 14 g.
 - 15 g. i stariji

2. Dolaze li djeca češće na predstave organizirano s vrtićima i školama ili s roditeljima?
 - Organizirano s vrtićima i školama
 - S roditeljima
 - Podjednako

3. Koja je Vaša najgledanija predstava, odnosno koju ste predstavu najviše puta odigrali?

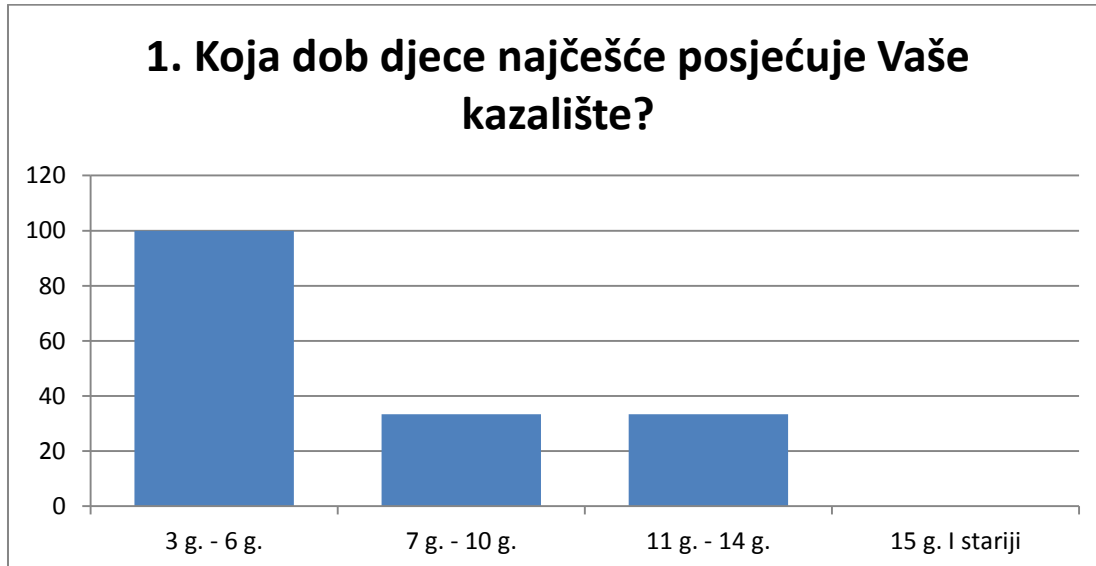
4. Što mislite, zbog čega je baš ta predstava privukla Vašu publiku?

5. Kojoj dobi odgovara ta predstava?

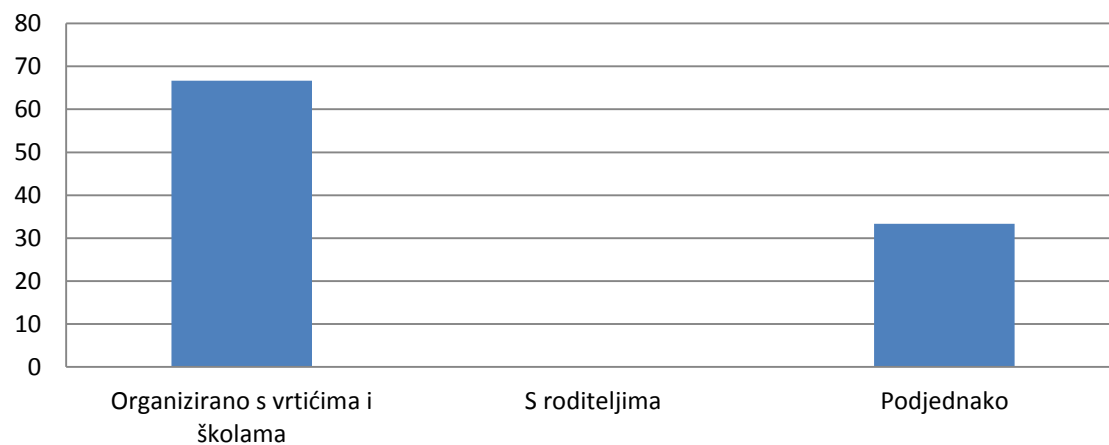
6. Kojoj dobi su najčešće prilagođene predstave koje izvodite? *
 - Za djecu vrtićke dobi
 - Za osnovnoškolce nižih razreda
 - Za osnovnoškolce viših razreda
 - Za tinejdžere i srednjoškolce

7. Čime se najčešće vodite kada birate tekst s kojim ćete izaći na kazališne daske?
8. Postoji li nešto što bi voljeli promijeniti kod svojih predstava ili samog kazališta? Ako da, što?
9. Mislite li da je današnje vrijeme tehnologije puno utjecalo na broj posjeta djece kazalištu? *
- Da
 - Ne
 - Možda malo
10. Koji je najbolji i najefikasniji način kojim se djecu može privući u kazalište?

U nastavku su odgovori dječjih kazališta:

2. Dolaze li djeca češće na predstave organizirano s vrtićima i školama ili s roditeljima?

3. Koja je Vaša najgledanija predstava, odnosno koju ste predstavu najviše puta odigrali?

- Pipo i prijatelji
- Zeko, Zriko i Janje
- Protekla sezona – Orašar

4. Što mislite, zbog čega je baš te predstava privukla Vašu publiku?

- Duhovnost i didaktičnosti, jednostavna estetika, lako komunicira s najmlađom publikom
- Predstava je na repertoaru od samog osnutka kazališta i svojevrsni je zaštitni znak kazališta, a po autoru predstave Branku Mihaljeviću i naše kazalište nosi ime. Lutkarska je, vesela s puno pjesme.
- Zbog sadržaja i atraktivnosti predstave

5. Kojoj dobi odgovara te predstava?

- 3 – 6
- Predškolskoj i nižim razredima osnovne škole
- 4+

6. Kojoj dobi su najčešće prilagođene predstave koje izvodite?

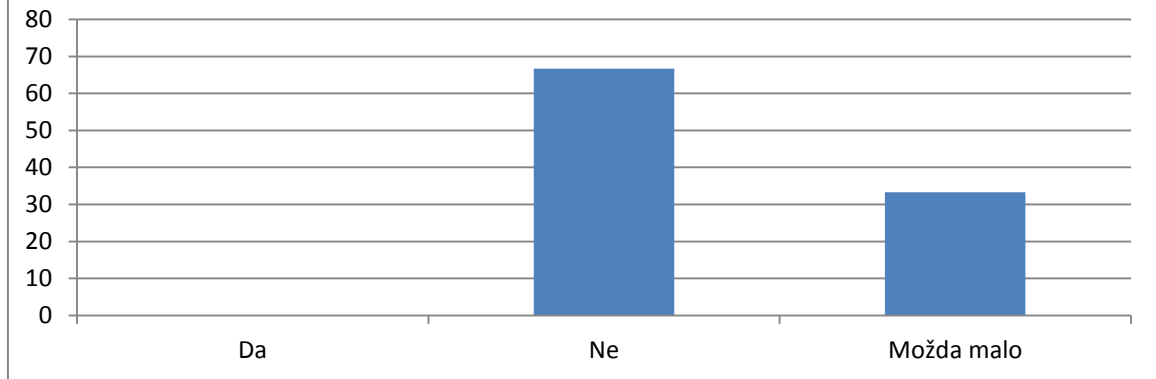
7. Čime se najčešće vodite kada birate tekst s kojim ćete izaći na kazališne daske?

- Njegovom igrivošću, temom, dramaturgijom, komunikativnošću, književnom, estetskom i pedagoškom vrijednošću
- Trudimo se da podjednako budu zastupljeni domaći i strani autori, lektirni naslovi te noviji i klasični tekstovi
- Željama publike i kvalitetom djela

8. Postoji li nešto što bi voljeli promijeniti kod svojih predstava ili samog kazališta? Ako da, što?

- Ne
- Voljeli bi smo kada bi smo mogli privući djecu viših razreda i srednjih škola budući da postoji svojevrсни nedostatak predstava za taj uzrast kada djeca više nisu za dječje predstave, a premali su za odlazak u HNK
- Nedostatno financiranje

9. Mislite li da je današnje vrijeme tehnologije puno utjecalo na broj posjeta djece kazalištu?

10. Koji je najbolji i najefikasniji način kojim se djecu može privući u kazalište?

- Dobra predstava i zainteresirani i angažirani roditelji i učitelji
- Stalni kontakt sa školama, vrtićima, učiteljicama i odgajateljicama, produkcija naslova koji su atraktivni za tu dob, društvene mreže, kvalitetne predstave i profesionalna produkcija programa, atraktivni naslovi, lektirni naslovi, dodatni sadržaji kao što su studiji – dramski, baletni i slično na koje će djeca dolaziti osim na predstave
- Postavljanjem kvalitetnih predstava koje se želi gledati

Ova anketa pokazala je ono što je i očekivano, a to je da su predstave u dječjim kazalištima najviše namijenjene djeci predškolske dobi i djeci osnovne škole što se vidi i u tome da su najgledanije predstave ovih kazališta upravo za njih te je jako malo predstava namijenjeno starijoj djeci. Tijekom istraživanja kazališta uočila sam kako postoje i predstave namijenjene najmlađima odnosno djeci od dvije godine, no i to je vrlo rijetko. Kazališta surađuju s obrazovnim ustanovama te djeca najčešće dolaze u kazališta upravo s vrtićima i školama. Današnje vrijeme tehnologije nije puno utjecalo na samo kazalište te broj posjeta djece kazalištu ostaje otprilike isti. Da bi se djecu privuklo u kazalište, važno je pružiti ono što oni sami traže i ono što im je potrebno za njihov razvoj.

7. ZAKLJUČAK

Djeca u kazalištu ulaze u neki novi svijet, svijet mašte gdje ono nestvarno postaje stvarno. Bez kazališta, djeca bi propustila nevjerojatne umjetničke doživljaje te neke nove mogućnosti učenja i stvaranja. Razni festivali koji se održavaju u kazalištima poticajni su za sam odlazak djece u iste. Zato trebamo poticati i voditi djecu u kazalište jer djeca u kazalištu kroz izmaštani svijet uče kako spoznati stvarnost.

Za zaključak možemo reći kako dječja kazališta u Hrvatskoj pružaju puno više od samih predstava. Mnoga kazališta nude djeci razne studije kao što su dramski i plesni studio u kojima se djeca razvijaju. Kroz njih uče kako se stvara predstava, kostimi, scenografija i ostalo. Djeca u kazalištu razvijaju maštu, kreativnost, komunikaciju na možda neki drugačiji način, ali također, uče o bontonu i kulturi. Oni to, naravno, ne shvaćaju i ne gledaju na taj način nego kao zabavu i neko novo iskustvo. Nisu sve predstave namijenjene djeci svih dobnih skupina. Jako je važno znati koju predstavu treba izvoditi pred određenom dobnom skupinom. Redateljima, glumcima i ostalim djelatnicima nije lako osmisliti predstavu za djecu koja će ih toliko zaintrigirati da ostanu koncentrirani i mirni za vrijeme izvedbe.

“Kazalište ima i čuva onu neotkrivenu tajnu koja svojom snagom pobuđuje najiskrenije osjećaje i nalazi put do srca svakog gledatelja, koji svojom vjerom u ispričano, pokazano i proživljeno, nalazi put do novih saznanja i spoznaja koja svakom od nas širom otvara vrata mašte te nas potiče da svijet oko sebe doživljavamo boljim nego što on možda doista i jest.“ (Srećko Šestan)³³

³³ Srećko Šestan, Ravnatelj Gradskog kazališta Zorin dom [Internet] Dostupno na: <https://www.kazaliste-tresnja.hr/svjetski-dan-kazalista-za-djecu-i-mlade/> [Pristupljeno 27. studenog 2019.]

8. LITERATURA

1. Abeceda roditeljstva, *Dijete i kazalište* [Internet] Dostupno na: <http://abecedaroditeljstva.com/dijete-i-kazaliste/> [Pristupljeno: 26. prosinca 2018.]
2. Dječje kazalište Branka Mihaljevića [Internet] Dostupno na: <http://www.djecje-kazaliste.hr/> [Pristupljeno: 22. prosinca 2018.]
3. Dječje kazalište Branka Mihaljevića, *Zeko, Zriko i Janje* [Internet] Dostupno na: <http://www.djecje-kazaliste.hr/program/zeko-zriko-i-janje/#tab20988-ae3a4f3c-f2dbdb8d-b9fe> [Pristupljeno 18. listopada 2019.]
4. Gradsko kazalište lutaka Rijeka [Internet] Dostupno na: <http://www.gkl-rijeka.hr/#> [Pristupljeno: 30. kolovoza 2019.]
5. Gradsko kazalište lutaka Rijeka, *Wanda Lavanda* [Internet] Dostupno na: <http://www.gkl-rijeka.hr/index.php/wanda-lavanda-2/> [Pristupljeno: 18. listopada 2019.]
6. Gradsko kazalište lutaka Split [Internet] Dostupno na: <https://gkl-split.hr/> [Pristupljeno: 23. prosinca 2018.]
7. Gradsko kazalište lutaka Split, *Pipo i Prijatelji* [Internet] Dostupno na: <https://gkl-split.hr/predstava/pipo-i-prijatelji> [Pristupljeno: 18. listopada 2019.]
8. Gradsko kazalište Trešnja [Internet] Dostupno na: <https://www.kazaliste-tresnja.hr/> [Pristupljeno: 10.-11. prosinca 2018.]
9. Gradsko kazalište Trešnja, *Orašar* [Internet] Dostupno na: <https://www.kazaliste-tresnja.hr/predstave/orasar/> [Pristupljeno: 20. listopada 2019.]
10. Kazalište Mala scena, *Debela* [Internet] Dostupno na: <http://www.mala-scena.hr/home/predstave/debela.aspx> [Pristupljeno: 25. listopada 2019.]
11. Kazalište Mala scena, *Debela*, Press [Internet] Dostupno na: <http://www.mala-scena.hr/home/predstave/debela.aspx?tab=press> [Pristupljeno: 6. studenog 2019.]
12. Kazalište Mala scena, *Glumim, dakle jesam* [Internet] Dostupno na: <http://www.mala-scena.hr/> [Pristupljeno: 15. prosinca 2018.]
13. Međunarodni festival Šibenik, [Internet] Dostupno na: <http://mdf-sibenik.com/> [Pristupljeno: 25. kolovoza 2019.]

14. The REP, *Why do kids need theatre* [Internet] Dostupno na: <https://www.orlandorep.com/kids-need-theatre/> [Pristupljeno 27. prosinca 2018.]

POPIS FOTOGRAFIJA

Slika 1. *"Som na cilom svitu"* Gradsko kazalište lutaka Split Dostupno na: <https://arteist.hr/zasto-je-djecje-kazaliste-vazno/>

Slika 2. *Kazalište trešnja* Dostupno na: <https://www.facebook.com/pg/kazaliste.tresnja/posts/>

Slika 3. *Scena iz predstave "Orašar"* Dostupno na: <https://www.kazaliste-tresnja.hr/predstave/orasar/>

Slika 4. *Logo kazališta Mala scena* Dostupno na: <http://www.mala-scena.hr/home/o-nama/logo.aspx>

Slika 5. *Scena iz predstave "Debela"* Dostupno na: <http://www.mala-scena.hr/home/predstave/debela.aspx?tab=foto-galerija>

Slika 6. *Logo Dječjeg kazališta u Osijeku* Dostupno na: <http://www.djecje-kazaliste.hr/>

Slika 7. *Scena iz predstave "Zeko, Zriko i Janje"* Dostupno na: <http://www.djecje-kazaliste.hr/galerija/noc-kazalista-2016/>

Slika 8. *Plakat za predstavu "Tri praščića"* Dostupno na: <https://gkl-split.hr/predstave/arhiva>

Slika 9. *Scena iz predstave "Pipo i prijatelji"* Dostupno na: <https://gkl-split.hr/predstava/pipo-i-prijatelji>

Slika 10. *Lutkofofor i Wandina mala radionica* Dostupno na: <http://www.gkl-rijeka.hr/#>

Slika 11. *Logo Gradskog kazališta Rijeka* Dostupno na: <http://www.gkl-rijeka.hr/#>

Slika 12. *Scena iz predstave "Wanda Lavanda"*
<http://www.gkl-rijeka.hr/index.php/wanda-lavanda-2/>

Slika 13. *Plakat za 12. Festival Mali Marulić* Dostupno na: <http://gkl-split.hr/marulic-raspored>

Slika 14. *Logo festivala SLUK* Dostupno na: <http://www.djecje-kazaliste.hr/sluk/>

Slika 15. *Logo Međunarodnog dječjeg festivala Šibenik* Dostupno na: <http://mdf-sibenik.com/>

SAŽETAK

U Hrvatskoj postoji mnogo dječjih kazališta koja djeci nude mnogobrojne mogućnosti za rast i razvoj. Djeca boraveći u kazalištu ulaze u neki novi svijet, razvijaju svoju maštu i kreativnost, uče o nekim novim kulturama, ljudima, stvarima, ali i o prošlim vremenima. U ovom radu predstavljeni su samo nekoliko dječjih kazališta, a to su "Gradsko kazalište Trešnja", "Dječje kazalište Mala scena", "Dječje kazalište Branka Mihaljevića", "Gradsko kazalište lutaka Split" te "Gradsko kazalište lutaka Rijeka". O svakom od ovih kazališta napisana je kratka povijest njihova nastanka, sadržaj koji nudi te njihovi ciljevi, želje i vizije. Također, spomenuta je i njihova najpoznatija i najgledanija predstava. Zatim, spomenuti ćemo i par festivala koji su u sklopu nekih od kazališta, a vrlo su zanimljivi, poučni i korisni za djecu i odrasle. To je festival Mali Marulić iz Splita u kojem sudjeluju profesionalna kazališta predstavljajući svoja najbolja djela, zatim SLUK ili Susret lutkara i lutkarskih kazališta Hrvatske iz Osijeka, te Međunarodni dječji festival Šibenik u kojem djeca imaju mogućnost po cijelom gradu uživati u raznim predstavama. Na kraju ćemo proučiti rezultate ankete na koju su odgovarali upravo ova kazališta.

KLJUČNE RIJEČI: djeca, kazalište, Hrvatska, predstave, festivali, lutke

SUMMARY

There are many children's theatres in Croatia that offer kids numerous opportunities to grow and develop. Spending times in theatres, children enter some entirely new world. They are expanding their imagination and creativity, they learn about new cultures, people, new things, but also about past times. This paper presents just a few children's theatres like "City Theatre Trešnja", "City Theatre Mala Scena", Children's Theatre Branko Mihaljević", "Split City Puppet Theatre" and "Rijeka City Puppet Theatre". This paper contains a part about each of this theatres. There is a short history about their origin, content they offer and also their goals, wishes and visions. Afterwards, we will mention few festivals within the theatres, which are very interesting, educational and useful for children, but also for adults. That is "Mali Marulić Festival" in Split where professional theatres participate, showing their best pieces. There is also "SLUK" or "Croatian Puppeteers and Puppet Theatres Meeting" that is being held in Osijek, and "International Children Festival" in Šibenik in which children have the opportunity to enjoy different shows all around the city.

KEYWORDS: children, theaters, Croatia, performances, Festivals, puppet